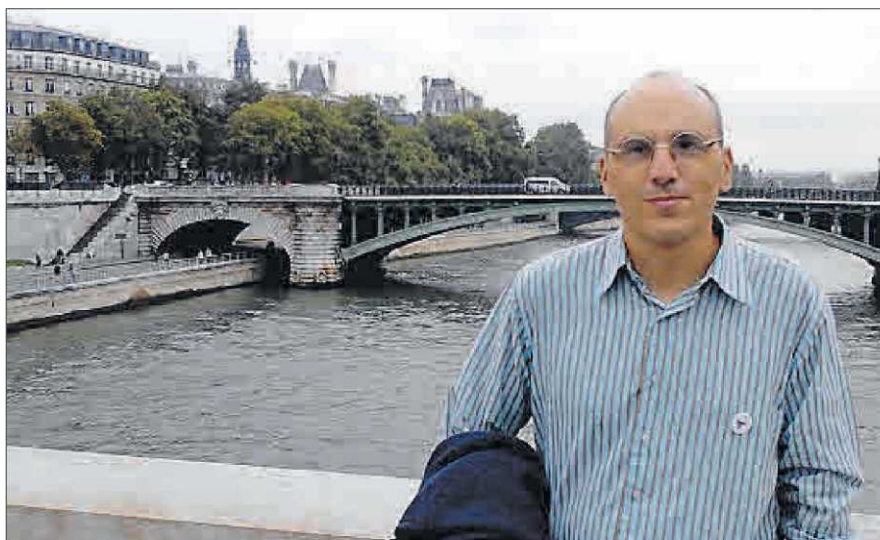

Ateisme a Mallorca

Mateu Martí i Miquel, més conegut com a Ateu Martí, fou un cèlebre activista social i polític de la Mallorca del primer terç del segle XX

David Ginard.

Jordi Vidal

» Dins la col·lecció Biblioteca Serra d'Or de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat s'ha publicat *Ateu Martí (1889-1936). Anticlericalisme i compromís republicà*,

una acurada biografia signada per David Ginard i Féron, doctor en història i professor titular de la UIB i que ha centrat les seves recerques en l'estudi del moviment obrer, la resistència política i l'activisme feminista entre la Segona República i la dictadura

franquista. És l'autor d'altres biografies, com les de Matilde Landa, Heriberto Quiñones i Aurora Picornell.

Mateu Martí i Miquel, més conegut com a Ateu Martí, fou un cèlebre activista social i polític de la Mallorca del primer terç del se-

gle XX. L'iconoclasta Martí fou anticlerical, comunista i maçó. Enemic de les convencions socials, protagonitzà diverses polèmiques amb els sectors conservadors de l'illa, proclamà públicament el seu rebuig al catolicisme i dirigí una revista anticlerical anomenada *La Sotana Roja*, a més de fundar la Lliga Laica de Mallorca. El 1932 havia publicat un opuscle sobre l'explotació dels pobres i fou el primer mallorquí que va visitar la Unió Soviètica. De posició benestant i d'ideologia esquerrana fou primer militant republicà i del PSOE i més endavant s'adscribí esporàdicament al PCE, i de fet en va ser candidat a les eleccions de 1933. Fou assassinat el 1936 una vegada esclatà el Moviment, i la seva mort va esdevenir un dels primers episodis de la repressió feixista a les Illes Balears. David Ginard es fa servir de nombroses fonts inèdites per reconstruir la vida d'aquest personatge vinculat als cercles republicans i que patí un final tràgic.

El llibre està estructurat en vuit capítols i un apèndix documental, bibliografia i un índex onomàstic. En el primer capítol es descriu la infància i joventut de Mateu Martí, episodi que finalitza el 1913 en llicenciar-se de l'Exèrcit. Llavors inicià el seu activisme republicà, socialista i, durant la dictadura de Primo de Rivera, maçònic. En un altre capítol es descriu la relativa prosperitat dels seus negocis i la seva vincu-

DAVID GINARD
**Ateu Martí (1889-1936).
Anticlericalisme i compromís
republicà**
▶ ABADIA DE MONTSERRAT,
213 PÀGINES, 15 €

lació amb s'Arenal, on impulsà una cooperativa. El 1930 fundà la Lliga Laica de Mallorca i adoptà el nou nom d'Ateu, tota una declaració d'intencions. Al capítol cinquè s'expliquen les seves relacions amb el PCE; als següents dos capítols veiem la seva trajectòria política durant la República, empresonat pels Fets d'Octubre del 1934 i víctima d'un atemptat; finalment en el vuitè i darrer capítol se'ns descriu la seva detenció i assassinat a la carretera del Coll de sa Creu, prop de Gènova, l'estiu de 1936.

A l'apèndix documental podem llegir poemes i escrits seus, la majoria publicats a premsa obrera durant els anys vint i trenta, algunes cartes i conferències, així com alguns informes jurídics relacionats amb la seva mort.